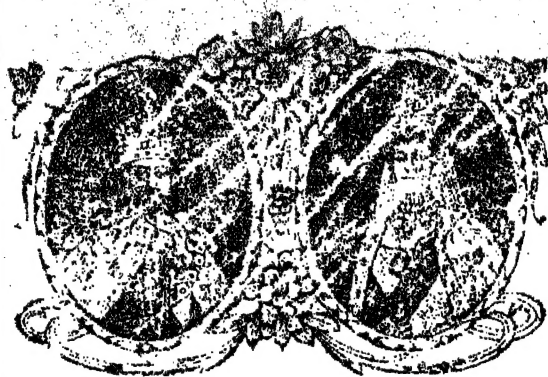

માથમિક શાળાના
 બીજા ધોરણના
 અગાસિત શિક્ષક.

નામદાર શહેનશાહ અને શહેનશાહ બાદ શયુ' છવે.

૨૨-૧૨-છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

શાહપાર-મુરત.

કિંમત

રૂ. ૦-૧-૩

गूजरात विद्यापीठ ग्रंथालय .

[गुजराती कॉपीराइट विभाग]

अनुक्रमांक ५४८२ वर्गांक

पुस्तकनुं नाम भुज्जादिगल शिष्टाड

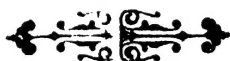
विषय ११५६:८४४ : ३३:१५

દેશી રાજ્યોમાં ટેકસ્ટ બુક્સ, ઇનામ અને લાય-
બ્રેરી માટે મંજૂર થએલો અને કેળવણી
ખાતાના અધિકારી સાહેબો તેમજ
વિદ્વાન સદ્ગૃહસ્થોના હિતમાં
સર્ટિફિકેટ પામેલો.
પ્રાથમિક શાળાના
બીજા ધોરણનો

મુખગાણિત શિક્ષક.

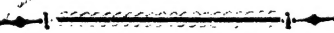
રચનાર, છગનલાલ મોતીરામ શાહ.
શાહપોર—સુરત.

પ્રસિદ્ધકર્તા—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.
પ્રસિદ્ધ કરવાનું ઠેકાણું—શાહપોર—સુરત.

આવૃત્તિ ૨ છ

પ્રત. ૨૫૦૦

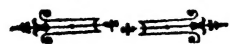

છાપનાર—મટુભાઈ ભાઈદાસ.

છાપવાનું ઠેકાણું—પુ. અ. ના ધી સુરત “જૈન”

પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ—ખપાદીઆ ચકલા—સુરત.

સર્વાધિકાર સ્વાધીન.

ડિસેમ્બર

સને ૧૯૧૪

કિંમત રૂ. ૦-૧-૩.

અર્પણ પત્રિકા.

દોહરો.

ગુરૂના ગુણ આચારમાં, લાજે ગુણ ગુલાબ;
બહેતી પરિમલ સદા, દાંત સંમ આશ્તાબ.
સુગુણચંદ્ર શ્રેયસ્કર શ્રીમાન્યાન્યવર્ધ
વકીલ મહોદય—ગુલાબદાસ ભાઈદાસ.
સૂર્યપૂર.

હાર્દિક અભિવંદન—

આપ ઉદારચિત્ત, રાજ્યભક્ત અને સ્વદેશ સુશિક્ષાના
ઉત્કર્ષાભિલાષી મહાનુભાવની સેવામાં આ નાનકડું કિન્તુ
આત્મોપયોગી પુસ્તક અર્પણ કરનાં કિંકરને આપના,
દેશ અને પ્રજાહિતનાં કાર્યોમાં કટિબદ્ધતા,
ગુર્જર જાલજાલિકાઓને સચ્છિક્ષા આપવાની
સતત પ્રયત્નશીલતા, ગુર્જર સાહિત્યની
વૃદ્ધિ કરવાની અસ્ખિન્ન ઉત્કંઠા, અને ઉગતા
યોગ્ય લેખકાના દરેક બુઝી ઉત્તેજન આપવાનાં
ઉદારતા આદિ ઉત્તમ સદ્ગુણો તાદસ્ય ખડા થઈ સાથે
સાથે સહજમાં હૃદય પણ સમર્પિત થઈ જાય છે, તો તે
ઉભયને સ્વીકારી કૃતકાર્ય કરશેજી સુદ્ધ સુદ્ધ કિમધિકમ
આપનો આજન્મ ઋણી સેવક,
છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

બીજી આવૃત્તિની પ્રસ્તાવના.

ટુંક મુદતમાં પહેલી આવૃત્તિની બે હજાર નકલો ખપી જવાથી આ બીજી આવૃત્તિ સુધારા વધારા સાથે બહાર પાડી છે. આશા છે કે વધારે ફળપ્રદ થઈ પડશે.

પહેલી આવૃત્તિને માટે કેળવણીખાતાના અધિકારી સાહેબોએ અને વિદ્વાન સદ્ગૃહસ્થોએ પોતાના અભિપ્રાયો મોકલેલા તેમનો ખરા અંતઃકરણ પૂર્વક અભાર માનવાની તક લઉં છું.

શાહપોર-સુરત } લિ. સેવક,
તા. ૨૦-૧૨-૧૪ } છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

પ્રસ્તાવના.

નવા બીજા ધોરણમાં મુખગણિતનો અભ્યાસક્રમ કેળવણી ખાતાએ નીચે પ્રમાણે ઠરાવ્યો છે:—

“પહેલા બે વર્ષ માટે મુકરર કરેલા આંક અને ધાતને લગતા સવાલ આવે એવું મુખગણિત.”

ઉપરનો કેસ લક્ષમાં રાખી આ બુકમાં પહેલા ધોરણમાં શીખવાએલા અગિઆરા, એકવીસા, પાયા, અડધાં, દોઢાં અને અઢીઆંના આંકનો સંપૂર્ણ વ્યાવહારિક ઉપયોગ આપ્યો છે. બીજા ધોરણમાં શીખવાએલા ૧૦×૧૦ સુધીના આંકનો ઉપયોગ પહેલા ધોરણની ‘મુખગણિત શિક્ષક’ બુકમાં સવિસ્તર આપેલો હોવાથી આમાં તે પૃથક આપ્યો નથી, છતાં છેલ્લું પરચુરણ હિસાબોનું મનોચત્તન આપ્યું છે, તેમાં પુનરાવર્તન દાખલ

૧૦×૧૦ સુધીના આંકનો ઉપયોગ કરવો પડે એવા પ્રશ્નો આપવામાં આવ્યા છે.

પ્રશ્નોમાં વ્યાવહારિકતા અને વિવિધતા લાવવા તરફ પુષ્કળ ધ્યાન રાખ્યું છે. તે પર શિક્ષકો લક્ષ રાખી આપેલા તમામ હિસાબો પગથીઆંવાર શિષ્યો પાસે છોડાવશે અને પોતે તેવીજ શૈલીના નવા પ્રશ્નો ઉપજાવી પૂછશે, તો અવશ્ય આંકના શિક્ષણનો હેતુ સફળ થશે.

પહેલા ધોરણમાં ચલણી નાણાંની ધાત શીખવેલી છે. તેનો ઉપયોગ થાય એવા પ્રશ્નોનો એક જુદોજ વિભાગ આપવામાં આવ્યો છે;—ઉપરાંત બીજા ધોરણમાં શીખવવાની શેરની અને મણની ધાતો ઉલટ સુલટ અનેક રીતે આપી છે તથા પોણાં અને સવાયાના આંક પણ સાથે સાથે આપી દીધા છે, એટલુંજ નહિ પણ દોઢાં સાથે પોણાંનો, અને અઢીઆં સાથે સવાયાનો સંજંઘ જોડાય તેવાં પલાખાં જુદાં આખ્યાં છે, તેનો શિક્ષકો જો બરાબર ઉપયોગ કરશે તો અપૂર્ણાંક આંકો જે બાળકોને શીખવા અધરા પડે છે, તે સરળ થશે.

છેલ્લે સુશિક્ષણના નિયમ પ્રમાણે આખા વિષયના પુનરાવર્તન રૂપ પરચુરણ હિસાબોનું મનોયતન આપ્યું છે. એજ

શાહપોર-સુરત. }
તા. ૧૨-૬-૧૪.

લિં સેવક,
છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

(૫)

૧૧×૧ થી ૨૦×૧૦ સુધીના આંકનો ઉપયોગ.

મનોયત્ન ૧.

સૂચના-એક પ્રશ્નમાં એકથી વધારે પ્રશ્ન હોયતો એકેક પૂછવો.

- ૧) ૯૬ માં ૬ કેટલીવાર, ૮ કેટલી વાર અને ૧૬ કેટલીવાર?
- ૨) એક ખુરસીના ત્રણ રૂપીઆ પડે તો ૧૯ ખુરસીનું શું ખેસશે?
- ૩) ૯૧ રૂપીઆમાંથી તેર તેર રૂપીઆવાળી કેટલી ચોપડી મળે?
- ૪) એક કોથળીમાં ૧૯ રૂપીઆ છે તો એવી ૯ કોથળીમાં મળીને કેટલા રૂપીઆ હશે ?
- ૫) દરેક છોકરાને ૮, ૮ પતાસાં આપીએ તો ૧૩ છોકરાને આપવાને કેટલાં પતાસાં જોઈએ ?
- ૬) ૧૫, ૧૯, ૧૮, ૧૭, ૧૩ અને ૧૪ ને સાતે ગુણીએ તો શું આવે ?
- ૭) બારોતેરસો, પાંચોતેરસો, આઠોતેરસો અને સતરોતેરસો કેમ લખાય ?
- ૮) ૧૦૨, ૧૦૫, ૧૦૮, ૧૧૦, ૧૨૮, ૧૩૩, ૧૧૭, ૧૧૨ અને ૧૮૦ એ આંકમાં કેમ બોલાય ?
- ૯) ૯૫ બોરમાંથી દરેકને પાંચ પાંચ બોર આપું તો કેટલા છોકરાને અપાય ?
- ૧૦) કેટલા ચોક પર? કેટલા પંચા ૬૦? કેટલા ચોક સાઠ ?
- ૧૧) ૨૦ ત્રણવાર લખએ તો કેટલા થાય ? ૧૬×૧ થી ૧૬×૨૦ સુધીના જવાબ બોલો,
- ૧૨) ૯૫માં ૧૯ ઉમેરીએ તો કેટલા થય ? ૧૩૩માંથી ૧૯ જા્ય તો કેટલા રહે ?
- ૧૩) કયા કયા આંકમાં ૭૨ આવે? દોઢસો એટલે કેટલા દશક?

(૬)

- ૧૪) ૧૧×૧ થી ૨૦×૧૦ સુધીમાં નવની પલાખીના જવાબ બોલો.
- ૧૫) ૧૯×૫, ૧૩×૭, ૧૪×૮, ૧૫×૯, ૧૮×૭, ૧૭×૮ કેટલા?
- ૧૬) ૧૩ પાંચવાર, ૧૭ આઠવાર, ૧૯ નવવાર અને ૧૫ પાંચવાર તે કેટલા?
- ૧૭) ૧૯, ૧૫, ૧૭, ૧૩, ૧૧, ૧૨, ૧૬, ૧૮ અને ૧૪ સાત વખત લખ્યો તો કેટલા થાય?
- ૧૮) ૧૯×૭, ૧૫×૭, ૧૭×૭, ૧૩×૭ ૧૪×૭, ૧૨×૭, ૧૬×૭ અને ૧૮×૭ કેટલા?
- ૧૯) ૧૪૪માં ૮, ૯, ૧૬ અને ૧૮ કેટલીવાર છે?
- ૨૦) ૧૪૪ જે જે પલાખામાં આવતા હોય તે કહો.
- ૨૧) ઓગણીઆ, પંદરા, તેરા, સત્તરા અને બારા સવળા તથા અવળા બોલો.
- ૨૨) કેટલા ચોક ૬૪, ૬૮, ૫૬, ૭૬, ૮૦, ૭૨ અને ૬૦ થાય?
- ૨૩) ૧૮૦માંથી કંઈ ન વધે ત્યાં સુધી અઢાર અઢાર લેતા જાઓ અને બાકી શું રહે છે તે કહેતા જાઓ.
- ૨૪) ૭૬+૧૯, ૭૦+૧૮, ૧૦૫+૧૫, ૧૧૭+૧૩, ૮૪+૧૨ કેટલા?
- ૨૫) ૭૭+૧૧, ૯૬+૧૬, ૯૬+૧૨, ૮૪+૧૪, ૮૦+૨૦ કેટલા?
- ૨૬) ૧૧+૮૮, ૧૨+૯૬, ૧૩+૬૫, ૧૪+૯૮, ૧૫+૭૫ કેટલા?
- ૨૭) ૧૭+૧૩૬, ૧૮+૧૪૪, ૧૯+૧૧૪, ૨૦+૧૪૦ કેટલા?
- ૨૮) ૯૫-૧૯, ૯૦-૧૮, ૧૨૦-૧૫, ૧૪૦-૧૪, ૨૬-૧૨ કેટલા?
- ૨૯) ૮૮-૧૧, ૧૧૨-૧૬, ૧૦૮-૧૨, ૯૮-૧૪, ૧૦૦-૦ કેટલા?
- ૩૦) ૮ બેઆનાની દોઢપાછ કેટલી અને પૈસા કેટલા?
- ૩૧) ૬ આનાની પાઈ વટાવી ૧૨ છોકરાને વહેંચી આપી તો દરેકને કેટલી મળી હશે?
- ૩૨) ૧, ૨, ૩, ૪ એમ દશ રૂપીઆ સુધીના આના કહો.
- ૩૩) કેટલા આના હોય તો ૯ રૂપીઆ આવે?

(૭)

- ૩૬) ૧૫૨ બોર વહેંચતાં દરેકને ૮ બોર આવ્યાં ત્યારે
છોકરા કેટલા હશે ?
- ૩૭) ૧૮ છોકરાની ૭ હાર થવામાં ૧૮ ખૂટે છે ત્યારે
છોકરા કેટલા હશે ?
- ૩૮) ૧૫ છોકરાની ૮ હાર કરવાને બદલે ૧૨ છોકરાની
કેટલી હાર કરવી ?
- ૩૯) ૮ જમરખનો એક આનો બેસે તો ૧ રૂપીઆમાં
કેટલા જમરખ આવશે ?
- ૩૯) કેટલી બે આનીઓ હોય તો ૧૭ રૂપીઆ મળે ?
- ૩૯) ૮ પાછના ૧૩૬ બોર તો ૨ પાછના કેટલાં ?
- ૪૦) આનાની ૪ લેખે ૧૮ આનાની કેરીઓ લીધી અને
બીજી આનાની ૬ લેખે બે આનાની લીધી તો બધી
મળી કેટલી કેરી થય ?
- ૪૧) પાવલાના ૯ લીંબુ મળે તો ૪ રૂપીઆના કેટલાં આવશે ?

૨૧×૧ થી ૩૦×૧૦ સુધીના આંકનો ઉપયોગ.

મનોયત્ન ૨.

- ૧) કયા આંકમાં ૧૪૪ અને ૯૬ આવે ?
- ૨) ૨૧×૧ થી ૩૦×૧૦ સુધીના નવની પંજાખી બોલો.
- ૩) ૨૮ આનાના સવાકા, ૯૭ અને અઘેલા કેટલા ?
- ૪) ૨૯×૫, ૨૩×૭, ૨૯×૯, ૨૯×૭, ૨૮×૬ કેટલા ?
- ૫) ૨૨૪, ૧૦૨, ૨૩૨, ૧૧૭, ૨૧૬, ૧૭૫, ૧૩૫, ૨૩૪,
૨૫૨, ૨૦૭, ૨૬૧ એ આંકમાં કેવી રીતે બોલાય છે ?
- ૬) છવીસાસો, બે સાતોતેર, બે આવેના, બે ચોત્રીસા લખો.
- ૭) ૨૩ પચવાર, ૨૭ સાતવાર, ૨૬ નવવાર અને ૨૪
છવાર તે કેટલા ?

(૮)

- ૮) ૨૫, ૨૬, ૨૮, ૨૩, ૨૭, ૨૪, ને ત્રણે ગુણીએ તો શું આવે અને આઠે ગુણીએ તો શું આવે ?
- ૯) ઓગણત્રીસા, પચીસા, અઠ્ઠાવીસા, અને સત્તાવીસા સવળા તથા અવળા બોલો.
- ૧૦) કેટલી વખત છ લઘએ તો ૧૬૮, ૧૬૨, ૧૫૬, ૧૩૨, ૧૭૪, ૧૩૮ અને ૧૨૬ થાય ?
- ૧૧) ૨૬૧માંથી કંઈ ન વધે ત્યાં સુધી ઓગણત્રીસ ઓગણત્રીસ બાદ કરતા જાઓ અને બાકી શું વધે તે કહેતા જાઓ.
- ૧૨) ૨૧×૧ થી ૩૦×૧૦ સુધીમાં ૩, ૫, ૭ અને ૮ની પલાખી બોલો.
- ૧૩) ૧૪૫+૨૯, ૨૦૩+૨૯, ૨૦૭+૨૩, ૧૭૪+૨૯, કેટલા ?
- ૧૪) ૩૦+૨૪૦, ૨૭+૮૧, ૨૫+૧૭૫, ૨૯+૨૦૩, કેટલા ?
- ૧૫) ૨૦૦-૨૫, ૨૦૭-૨૩, ૧૭૫-૨૫, ૨૨૫-૨૫ કેટલા ?
- ૧૬) ૧૪૭-૨૧, ૧૮૯-૨૭, ૧૨૫-૨૫, ૧૩૮-૨૩ કેટલા ?
- ૧૭) ૨૨૫ ગજ માદરપાટમાંથી નવ ગજના કેટલા ઘોડીઆ થાય ?
- ૧૮) એક કોટની શીવડામણી ૭ રૂપીઆ થાય તો ૨૦૪ રૂપીઆમાં કેટલા કોટ શીવાય અને બાકી શું વધે ?
- ૧૯) એક ટેબલના ૭ રૂપીઆ બેસેછે તો ૨૬ ટેબલનું શું બેસશે ?
- ૨૦) ૨૯ ગજનો એક એવા ૭ તાકા છે તો બધું મળીને કેટલા ગજ કપડું હશે ?
- ૨૧ કેટલી વખત ૨૯ કેરી લઉં તો ૨૦૩ કેરી થાય ?
- ૨૨) ૩૦૦માં ૧૨ કેરી ઓછી છે ત્યારે કેટલી હશે ?
- ૨૩) એક ગાડામાં ૨૯ મણુ એવા સાત ગાડામાં ધઉં બરેલા છે તો બધું મળી ધઉં કેટલા મણુ હશે ?
- ૨૪) મહીનાનો ખરચ ૨૮ રૂપીઆ થાય તો ૭ મહીનામાં કેટલો થશે ?
- ૨૫) દર મહીને ૨૭ રૂપીઆ ખરચું તો પણુ મારીપાસે

(૯)

૯ મહીના ચાલે એટલા રૂપીઆ છે ત્યારે કેટલા રૂપીઆ હશે ?

૨૬) મેં એક માણસને દશ દશ રૂપીઆવાળી ૨૬ નોટ આપી અને ૯ રૂપીઆ રોકડા આપ્યા ત્યારે પોણી ત્રણસોથી કેટલા વધારે અથવા ઓછા આપ્યા ?

૨૭) એક નિશાળમાં ૨૦૭ છોકરા છે દરેક વર્ગમાં ૨૩ છોકરા છે તો વર્ગ કેટલા હશે ?

૨૮) એક નિશાળમાં ૨૬૧ છોકરા છે અને વર્ગ ૯ છે ત્યારે દરેક વર્ગમાં છોકરા કેટલા હશે ?

અડધાના આંકનો ઉપયોગ.

મનોયત્ન ૩.

૧) એક કાગળના બે સરખા ભાગ પાડીએ તો દરેક ભાગ કેટલો કહેવાય ?

૨) છ અડધા કાગળ છે તેના આખા કાગળ કેટલા થશે ?

૩) કેટલીવાર અડધો લખએ તો ૨૧ થાય ?

૪) ૨૪ અડધા રૂપીઆના આખા રૂપીઆ કેટલા ?

૫) ૩૭ આખાના અડધા કેટલા ?

૬) ૪૫ રૂપીઆ છે દરેક ભિખારીને ૧૧ રૂપીઓ આપું તો કેટલાને અપાય ?

૭) એક કોટની શીવડામણી ૧૧ રૂપીઓ થાય છે તો ૪૨ રૂપીઆમાં કેટલા કોટ શીવડાવાશે ?

૮) દરરોજ અડધો શેર અનાજ ખાઈ તો ૩૨ શેર અનાજ કેટલા દિવસ ચાલે ?

૯) હું દરરોજ ૧૧ લાકડુ ખાઈ તો ૩૨ દિવસ ચાલે એટલા લાકડુ છે ત્યારે લાકડુ કેટલા હશે ?

- ૧૦) ૨૨ સોપારી છે તેના અડધા અડધા કકડા કેટલા થશે?
- ૧૧) ૩૭૫માં ૨૫ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય?
- ૧૨) ૪૯ રૂપીઆના અડધા કેટલે આવશે?
- ૧૩) એક ટોપીનો અડધો રૂપીઆ જેસે છે તો ૬૯ ટોપી લેવાને કેટલા રૂપીઆ જોઈએ?
- ૧૪) ૩૬૭૪૪ લુગડામાંથી અડધા અડધા ગળના કેટલા રૂમાલ થશે?
- ૧૫) ૧૫×૦૫, ૨૩×૦૫, ૪૭×૦૫, ૫૯×૦૫, ૬૭×૦૫ કેટલા?
- ૧૬) અડધાની બેઝીની પલાખી બોલી જાઓ.
- ૧૭) અડધાની એઝીની પલાખી બોલો.
- ૧૮) કેટલા અડધા હોય તો તેના આખા પુરેપુરા થાય ?
(જ. ૨, ૪, ૬, ઇત્યાદિ.)
- ૧૯) ૨૫ રૂપીઆનું ઘી, ૧૫ રૂપીઆનું શાક અને ૧૨૫ રૂપીઆનું અનાજ લીધું તો બધું મળી કેટલો ખર્ચ થયો ?
- ૨૦) ૧૭૫+૦૫+૩૫+૩૪૫ મળીને કેટલા થશે ?
- ૨૧) દરરોજ ૦૫ રૂપીઆ લેએ ૧૮ માસુસને ૯ દિવસના કેટલા રૂપીઆ આપવા પડશે ?
- ૨૨) ૫૦૦ અડધા રૂપીઆછે તેના આખા રૂપીઆ કેટલા આવશે?
- ૨૩) ૫૫ રૂપીઆ મળુ સોપારી મળે તો ૩૭ મળુનું શું ખર્ચે ?

દોઢાના આક્રનો ઉપયોગ.

મનોચત્ર ૪.

- ૧) એક ને અડધો મળીને કેટલા થાય ?
- ૨) અડધો ને એક મળીને કેટલા થાય ?
- ૩) કેટલા અડધા કાગળ હોય તો દોઢ કાગળ થાય ?
- ૪) કેટલા અડધા મળીને દોઢ થાય ?
- ૫) દોઢ કાગળમાંથી અડધો કાગળ કેટલા છોકરાને અપાય?

૫૪૯-૨ (૧૧)

- ૬) દોઢમાં પોણો કેટલીવાર અને અડધો કેટલીવાર ?
- ૭) પોણો કેટલીવાર લખ્યો તો દોઢ થાય ?
- ૮) દોઢ રૂપીઓ હતો તેમાં દોઢ રૂપીઓ ઉમેર્યા તો કેટલા થયા ?
- ૯) ત્રણ લાડુમાંથી દોઢ ખાધો કેટલા રહ્યા ?
- ૧૦) મારી પાસે ૦૧૧ રૂપીઓ છે તેમાં શું ઉમેરું તો દોઢ રૂપીઓ થાય ?
- ૧૧) ૬૯+૧૧, ૪૬૧+૧૧, ૧૦૦૧+૧૧, ૯૯+૧૧ કેટલા ?
- ૧૨) ૧૧+૮૨૧, ૧૧+૪૫, ૧૧+૬૭૧, ૧૧+૭૨ કેટલા ?
- ૧૩) ૧૦૧-૧૧, ૬૯-૧૧, ૧૦૨-૧૧ કેટલા ?
- ૧૪) ૫૭×૧૧, ૬૯×૧૧, ૭૯×૧૧, ૯૫×૧૧ કેટલા ?
- ૧૫) કેટલીવાર દોઢ લખ્યો તો ૪૨ થાય ?
- ૧૬) ચોવીસ આખા ને ચોવીસ અડધા મળીને કેટલા થાય ?
- ૧૭) જોટલા અડધા તેટલાજ રૂપીઆ કેટલીવાર લઉં તો ૯૬ રૂપીઆ થાય ?
- ૧૮) ૪૬૧ માં દોઢ કેટલીવાર છે ? કેટલીવાર દોઢ લખ્યો તો ૫૫૧ થાય ?
- ૧૯) ૨૮૧ મણ દૂધમાંથી ૨૭ મણ વપરાયું આડી કેટલું રહ્યું ?
- ૨૦) એક તામડામાં દોઢ મણ દૂધ માય તો ૨૮ તામડામાં કેટલું માશે ?
- ૨૧) રૂપીઆનું ૧૧ શેર ઘી મળે તો ૧૮ રૂ.નું કેટલું આવે ?
- ૨૨) એક કોટમાં ૧૧ ગજ કપડું વપરાય તો ૪૨ કોટ માટે કેટલા ગજ કપડું જોઈશે ?
- ૨૩) દોઢ રૂપીઆની ૧ શેર હીંગ મળે તો ૨૭ શેરનું શું ખેસશે ? અને ૨૭ રૂપીઆમાં કેટલી આવશે ?
- ૨૪) ૪૫ રૂપીઆમાંથી દોઢ રૂપીઆવાળી કેટલી ટોપી આવશે ?
- ૨૫) એક આનાના દોઢ શેર કારેલાં મળે તો ૩ રૂપીઆના કેટલાં આવશે ?

- ૨૬) એક બળદને ૧૧ શેર અડદ જોઇએ તો ૫૯ બળદને માટે કેટલા શેર અડદ જોઇશે ?
- ૨૭) એક બરણીનું વજન ૧૧ શેર થાય તો ૬૭ બરણીનું વજન કેટલું થશે ?
- ૨૮) ૪૭ છોકરા વચ્ચે ૫૫૧ રૂપિયા વહેંચીને તો દરેકને શું મળશે ?
- ૨૯) દોઢ શેર ખાંડ રોજ વપરાય તો ૭૦૧ શેર ખાંડ કેટલા દિવસ ચાલશે ?
- ૩૦) ૪૮માં દોઢ કેટલીવાર ઉમેરે તો ૭૨ થાય ?
- ૩૧) એક સાધુને ૧૧ શેર લોટ આપીએ તો ૯૫ સાધુને આપવાને કેટલો લોટ જોઇશે ?
- ૩૨) એક શેર એલચીનો રૂપિઓ ૧૧ એસે તો ૨૯ શેર એલચીનું શું એસશે ?
- ૩૩) મણુ ધીના ૨૩ રૂપિયા એસે તો ૧૧ મણુનું શું એસશે ?
- ૩૪) ૧૧૧ ગજ ફલાલનનો ૧ રૂપિઓ એસે તો ૪૦૧ ગજ ફલાલનનું શું એસશે ?
- ૩૫) ૭૯૧ રૂપિયામાં ૫૩ કોટ લીધા તો એ કોટની કિંમત કેટલી પડી ?
- ૩૬) કેટલા દોઢે ૭૨ ? કેટલા દોઢું ૧૦૧ ? કેટલા દોઢે ૧૩૨ ?
- ૩૭) ૪૩૧ ગજના તાકામાંથી ૧૧૧ ગજના કેટલા રમાલ થાય ?
- ૩૮) ૫૭ ધોતીઆના ૮૫૧ રૂપિયા એકા તો એ લેખે ૫ ધોતીઆનું શું આપવું પડશે ?
- ૩૯) રોજ ૧૧૧ રૂપિઓ વાપરે તો ૭૬૧ રૂપિયા કેટલા દિવસ ચાલે ?
- ૪૦) એક તપેલામાંથી દોઢશેરીઓ લોટો ૫૫ વખત ભરી આપ્યો ત્યારે કેટલું દૂધ આપ્યું ?

(૧૩)

- ૪૧) દરેક છોકરાને ૧૧ કાગળ આપીએ તો ૩૯ કાગળ કેટલા છોકરાને અપાય ?
- ૪૨) દોઢાની બેકીની પલાખી બોલો. એકીની પલાખી બોલો.
- ૪૩) એક માણસ રોજ ૧૧ રૂપીઆ કમાય તો ૧૮ માણસો ૯ દિવસમાં શું કમાશે ?
- ૪૪) ૧૧ આને શેર ધાણા મળે છે તો ૧૧ રૂપીઆમાં કેટલા આવશે ?

અઢીઆના આંકનો ઉપયોગ.

મનોયત્ન પ.

- ૧) બે ને અડધો કેટલા? દોઢ ને એક કેટલા ?
- ૨) દોઢમાં શું ઉમેરી તો ૨૧ થાય ?
- ૩) કેટલા અડધા હોય તો ૨૧ થાય ?
- ૪) અઢીમાં અડધો કેટલોવાર છે ?
- ૫) કેટલા ૦ અઢી ? અઢીમાં ૦ કેટલીવાર છે ?
- ૬) ૪૭૧+૨૧, ૬૭૧+૨૧, ૭૫+૨૧, ૧૮૦+૨૧ કેટલા ?
- ૭) ૨૧+૧૮૫, ૨૧+૭૨૧, ૨૧+૪૨૧, ૨૧+૧૦૦ કેટલા ?
- ૮) ૧૬૨૧+૨૧, ૧૦૫+૨૧, ૨૧૦+૨૧ કેટલા ?
- ૯) ૧૯૦-૧૮૭૧, ૧૬૭૧-૧૬૫, ૧૦૦-૯૭૧ કેટલા ?
- ૧૦) ૪૭x૨૧, ૭૯x૨૧, ૮૭x૨૧, ૨૯x૨૧ કેટલા ?
- ૧૧) એક માણસ ૨૧ રૂપીઆ કાઢે તો ૩૯ માણસના કેટલા રૂ. થાય?
- ૧૨) એક કાચળીમાં ૨૧ મણુ ધઉં માય તો ૨૪ કાચળીમાં કેટલા મણુ ધઉં માય ?
- ૧૩) ૨૧ શેર ઘીનો ૧ રૂપીઆ બેસે તો ૧૫ રૂપીઆનું કેટલા શેર ઘી મળે ?
- ૧૪) ૧ રૂપીઆનું ૨૧ શેર તો ૩૭૧ શેરનું શું બેસે?

(૧૪)

- ૧૫) એક કાથળીમાં ૨૥ શેર માય તો ૩૬ કાથળીમાં કેટલું માશે?
- ૧૬) ૨૥ રૂપિયા શેર એલચી મળે તો ૩૫ શેરનું શું બેસે ?
- ૧૭) મણુ ધઉંના ૨૥ રૂપિયા બેસે તો ૪૫ મણુનું શું બેસે ?
- ૧૮) એક માણસને ૨૥ રૂપિયા આપીએ તો ૫૫ માણસને આપવા કેટલા રૂપિયા જોઈએ ?
- ૧૯) ૨૧૦ રૂપિયા ૮૪ માણસ વચ્ચે ખરચ થયો ત્યારે એક માણસને ભાગે શું આવ્યું ?
- ૨૦) એક તાવડીનું વજન ૨૥ મણુ થાય છે ત્યારે એવી ૪૭ તાવડીનું વજન કેટલું થશે ?
- ૨૧) મણુ દૂધમાં ૨૥ શેર ચોખા નાખીએ તો ૬૩ મણુ દૂધને માટે કેટલા શેર ચોખા જોઈએ ?
- ૨૨) મણુના ૨૥ રૂપિયા બેસે તો ૬૮ મણુનું શું બેસે ?
- ૨૩) ૨૥ શેરનો ૧ રૂપિયા બેસે તો ૧૮ રૂપિયાનું કેટલા શેર આવશે ?
- ૨૪) ૬૯ છોકરા વચ્ચે ૧૭૨૥ રૂપિયા વહેંચીએ તો દરેકને શું આવશે ?
- ૨૫) કેટલા અઢીએ ૪૫ ? કેટલા અઢીએ ૧૦૨૥ ?
- ૨૬) કેટલીવાર અઢી લઈએ તો ૧૦૦ થાય ?
- ૨૭) ૧૦૦માં ૪૦ કેટલીવાર ? અને ૨૥ કેટલીવાર ?
- ૨૮) રૂ. ૯૭૦ છે રોજ ૨૥ રૂ. ખરચું તો કેટલા દિવસ ચાલે?
- ૨૯) એક દિવસનો ખરચ ૨ રૂપિયા થાય તો ૭૭ દિવસમાં શું ખરચ થશે ?
- ૩૦) ૨૥ આનામાં ૧ શેર ખાંડ મળે તો રૂ. ૧૧ માં કેટલી આવશે?
- ૩૧) ૫૪ ખુરસી લેવી છે એક ખુરસીના ૨૥ રૂપિયા બેસે છે તો કેટલા રૂપિયા ખરચ થશે ?
- ૩૨) ૨૭ રૂપિયા તોલો સોનું મળે તો ૨૥ તોલાનું શું ?

(૧૫)

- ૩૩) ૬૨૥ા રૂપીઆમાં ૨૥ા તોલા સોનું આવ્યું ત્યારે તોલાનો લાવ શો ?
- ૩૪) ૨૭ માણસ છે અને ૬૭૥ા રૂપીઆ છે તો દરેક માણસને શું મળશે ?
- ૩૫) ૧ રૂપીઆમાં ૨૥ા શેર ધી આવે તો ૪૨ રૂપીઆમાં કેટલા શેર ધી આવશે ?
- ૩૬) શેર હીંગના ૨૥ા રૂપીઆ પડે તો ૪૫ રૂપીઆમાં કેટલા શેર હીંગ આવશે ?
- ૩૭) રૂ. ૧૦૦માંથી અઢી અઢી રૂ. કેટલા માણસને અપાય ?
- ૩૮) એક આનાની ૨૥ા શેર પાપડી મળે તો ૧ રૂપીઆની કેટલી આવશે ?
- ૩૯) ૨૥ા રૂ. વાળી ટોપી ૭૨૥ા રૂપીઆમાંથી કેટલી આવશે ?
- ૪૦) ૨૥ા આને શેર સાકર મળે તો ૨૥ા રૂ. માં કેટલી આવશે ?
- ૪૧) ૨૥ા શેર બદામનો ૧ રૂપીઆ પડે તો ૦૥ા રૂપીઆની કેટલા શેર બદામ આવશે ?

પાયાના આંકનો ઉપયોગ.

મનોચત્ન ૬.

- ૧) એક લાડુના ચાર સરખા ભાગ પાડીએ તો દરેક ભાગ કેટલો કહેવાય ?
- ૨) ચાર ૦, ૦ લાડુ એકઠા કરીએ તો આખા કેટલા થશે ?
- ૩) ૯ રૂ. ના પાવલા કેટલા ? ૩૬ પાવલીના રૂપીઆ કેટલા ?
- ૪) ૧૮ વખત ૦ રૂપીઆ લઉં તો કેટલા રૂપીઆ થાય ? સાડાચાર રૂપીઆની પાવલી કેટલી ?
- ૫) ૨૪ રૂપીઆની પાવલી કેટલી ? કેટલી પાવલીઓ હોય તો ૧૪ રૂપીઆ થાય ?

(૧૬)

- ૬) મારી પાસે ૧૭ અડધા છે તેની પાવલી કેટલી આવશે?
- ૭) ૪૯x૦, ૫૭x૦, ૪૩x૦, ૭૯x૦ કેટલા ?
- ૮) કેટલીવાર પા પા રૂપીઆ લખ્યે તો ૧૯ રૂપીઆ થાય?
- ૯) દરેક માણસને ૦ પેંડા આપું તો ૬૮ માણસને આપવાને કેટલા પેંડા જોઈએ ?
- ૧૦) ૧ ને ૦, ૧ ને ૦, ૧૧ ને ૦, ૧૧૧ ને ૦ કેટલા ?
- ૧૧) ૧૭+૦, ૨૩+૦, ૨૮+૦, ૨૮+૦+૦ કેટલા ?
- ૧૨) ૪૯, ૫૯, ૬૯, ૭૯, ૮૯, અને ૯૯માં ૦ ઓછો તે કેટલા કહેવાય ?
- ૧૩) ૯૮૧૧, ૭૮૧૧, ૫૭૧૧, ૭૫૧૧, ૪૭૧૧, ૭૭૧૧ શબ્દમાં લખો.
- ૧૪) પાયાની ચચારની પલાખી બોલો.
- ૧૫) ૧૭, ૫૧, ૨૩૧, ૧૪, અને ૩૧ ને પાચે ભાગીએ તો શું આવે ?
- ૧૬) રોજ ૦ કાગળ વાપરીએ તો ૩૫ દિવસમાં કેટલા કાગળ વપરાય ? ૨૩ કાગળ હોય તો કેટલા દિવસ ચાલે?
- ૧૭) ૨૩ માણસ વચ્ચે ૫૧૧ રૂપીઆ આપ્યા તો દરેકને શું મળશે ?
- ૧૮) પાયાની ચચારની અને અર્ધાની બખ્ખેની પલાખી બોલો.
- ૧૯) ૬૯, ૭૩, ૭૭, ૪૭, ૩૭, ૫૫, ૭૯, ૫૭, ૮૯, ૮૩, ૯૭, ૯૩, ૪૯, ૪૩, ૪૬, ૯૧, ૬૩, ૩૧, ૪૧, ૭૧, અડધાના રૂપીઆ કેટલા ? પાવલીના રૂપીઆ કેટલા ?
- ૨૦) કેટલી વખત ૦ મળુ લખ્યે તો ૧૯, ૨૨, ૧૭, ૧૩, અને ૨૦ મળુ થાય ?
- ૨૧) ૩૯, ૨૨, ૧૭ ગજ લુગડામાંથી અડધા ગજના કેટલા કકડા થાય ? ૦ ગજના કેટલા થાય ?
- ૨૨) કેટલીવાર ૦ કાગળ લઈ તો ૧૩, ૧૭, ૧૯, ૨૩, ૨૨, ૧૫ આખા કાગળ થાય ?

૨૩) ૦૧ એ અડધાનો કેટલામો ભાગ? અને આખાનો કેટલામો ભાગ ?

૨૪) ૪૦૦ ગજ, ૮૦ ગજ, ૯૦ ગજ, ૬૦૦ ગજ અને ૭૦ ગજમાંથી અડધા ગજના કેટલા રૂમાલ થાય ?
૦૧ ગજના કેટલા રૂમાલ થાય ?

૨૫) ૬૯, ૭૩, ૭૬, ૮૫, ૯૩, ૭૦૦ અડધા રૂપીઆના રૂપીઆ કેટલા ? પાવલીઓ કેટલી?

+શેરની ધાત.

શેરના અચ્છેર	૨	૪૦ રૂપીઆભાર	૧ શેર
શેરના પાશેર	૪	૭૨ જુના પૈસાભાર	૧ શેર
શેરના નવટાંક	૮		
શેરના અધોળા	૧૬	શેરના રૂપીઆભાર	૪૦
શેરના રૂપીઆભાર	૪૦	પોણાશેરના રૂપીઆભાર	૩૦
શેરના પૈસાભાર	૭૨	અચ્છેરના રૂપીઆભાર	૨૦
		પાશેરના રૂપીઆભાર	૧૦
૨ અચ્છેર	૧ શેર	નવટાંકના રૂપીઆભાર	૫
૪ પાશેર	૧ શેર	અધોળાના રૂપીઆભાર	૨૫
૮ નવટાંક	૧ શેર		
૧૬ અધોળે	૧ શેર		

ટીપ:—૭૨ જુના પૈસાભાર=૧ શેર. અને ૯૬ નવા પૈસાભાર=૧ શેર ગણાય છે.

+ વર્ગમાં ત્રાજવા કાટલાં હાજર રાખી છોકરાઓ પાસે તોળાવીને તેમની પાસેજ ઉપજાવી કઢાવવી. રૂપીઆની ધાત જોડે શેરની ધાતનો સંબંધ જોડવો, જેમકે

૧ રૂપીઆ= ૨ અડધા	૧ શેર= ૨ અચ્છેર
૧ રૂપીઆ= ૪ પાવલી	૧ શેર= ૪ પાશેર
૧ રૂપીઆ= ૮ બેઆની	૧ શેર= ૮ નવટાંક
૧ રૂપીઆ= ૧૬ આના	૧ શેર= ૧૬ અધોળ

૪૦ રૂપીઆભાર ૧ શેર
 ૩૦ રૂપીઆભાર ૦૧૧ શેર
 ૨૦ રૂપીઆભાર ૦૧ શેર
 ૧૦ રૂપીઆભાર ૦૧ શેર
 ૫ રૂપીઆભાર નવટાંક
 ૨૧૧ રૂપીઆભાર અધોળા

શેરના પૈસાભાર ૭૨
 પોણાશેરના પૈસાભાર ૫૪
 અચ્છેરના પૈસાભાર ૩૬
 પાશેરના પૈસાભાર ૧૮
 નવટાંકના પૈસાભાર ૯
 અધોળાના પૈસાભાર ૪૧

૭૨ પૈસાભાર ૧ શેર
 ૫૪ પૈસાભાર ૦૧૧ શેર
 ૩૬ પૈસાભાર ૦૧ શેર
 ૧૮ પૈસાભાર ૦૧ શેર
 ૯ પૈસાભાર નવટાંક
 ૪૧ પૈસાભાર અધોળા

શેરના અધોળા ૧૬
 પોણાશેરના અધોળા ૧૨
 અચ્છેરના અધોળા ૮
 પાશેરના અધોળા ૪
 નવટાંકના અધોળા ૨

૨ અધોળે નવટાંક
 ૪ અધોળે પાશેર
 ૮ અધોળે અચ્છેર
 ૧૨ અધોળે પોણાશેર
 ૧૬ અધોળે એક શેર

શેરના નવટાંક ૮
 પોણાશેરના નવટાંક ૬
 અચ્છેરના નવટાંક ૪
 પાશેરના નવટાંક ૨

૨ નવટાંકે પાશેર
 ૪ નવટાંકે અચ્છેર
 ૬ નવટાંકે પોણાશેર
 ૮ નવટાંકે ૧ શેર

શેરના પાશેર ૪
 પોણાશેરના પાશેર ૩
 અચ્છેરના પાશેર ૨

૨ પાશેરે અચ્છેર
 ૩ પાશેરે પોણાશેર
 ૪ પાશેરે ૧ શેર

(૧૯)

મણની ધાત.

મણના અધમણીઆ ૨
મણના દશશેરા ૪
મણની પાંચશેરી ૮
મણની અઢીશેરી ૧૬
મણની સવાશેરી ૩૨
મણના શેર ૪૦

૨ અધમણીઆ ૧ મણ
૪ દશશેરા ૧ મણ
૮ પાંચશેરી ૧ મણ
૧૬ અઢીશેરી ૧ મણ
૩૨ સવાશેરી ૧ મણ
૪૦ શેર ૧ મણ

મણના શેર ૪૦
૦૧૧ મણના શેર ૩૦
૦૧ મણના શેર ૨૦
૦૧ મણના શેર ૧૦

૪૦ શેર ૧ મણ
૩૦ શેર ૦૧૧ મણ
૨૦ શેર ૦૧ મણ
૧૦ શેર ૦૧ મણ

મણની અઢીશેરી ૧૬
૦૧૧ મણના અઢીશેરી ૧૨

૦૧ મણની અઢીશેરી ૮
૦૧ મણની અઢીશેરી ૪
૫ શેરની અઢીશેરા ૨
૨ અઢીશેરાએ ૫ શેર
૪ અઢીશેરીએ ૦૧ મણ
૮ અઢીશેરીએ ૦૧૧ મણ
૧૨ અઢીશેરીએ ૦૧૧ મણ
૧૬ અઢીશેરીએ ૧ મણ

મણની પાંચશેરી ૮
૦૧૧ મણની પાંચશેરી ૬
૦૧૧ મણની પાંચશેરી ૪
૦૧ મણની પાંચશેરી ૨

૨ પાંચશેરીએ ૦૧ મણ
૪ પાંચશેરીએ ૦૧૧ મણ
૬ પાંચશેરીએ ૦૧૧ મણ
૮ પાંચશેરીએ ૧ મણ

મણના દશશેરા ૪
૦૧૧ મણના દશશેરા ૩
૦૧૧ મણના દશશેરા ૨
૦૧ મણનો દશશેરા ૧

૧ દશશેરે ૦૧ મણ
૨ દશશેરે ૦૧૧ મણ
૩ દશશેરે ૦૧૧ મણ
૪ દશશેરે ૧ મણ

(૨૦)

પોણા.

૧×૦૧૧૧=૦૧૧	૧૧×૦૧૧૧=૮૧	૨૧×૦૧૧૧=૧૫૧૧	૩૧×૦૧૧૧=૨૩૧
૨ ૦૧૧ ૧૧	૧૨ ૦૧૧ ૯	૨૨ ૦૧૧ ૧૬૧	૩૨ ૦૧૧ ૨૪
૩ ૦૧૧ ૨૧	૧૩ ૦૧૧ ૯૧૧	૨૩ ૦૧૧ ૧૭૧	૩૩ ૦૧૧ ૨૪૧૧
૪ ૦૧૧ ૩	૧૪ ૦૧૧ ૧૦૧	૨૪ ૦૧૧ ૧૮	૩૪ ૦૧૧ ૨૫૧૧
૫ ૦૧૧ ૩૧૧	૧૫ ૦૧૧ ૧૧૧	૨૫ ૦૧૧ ૧૮૧૧	૩૫ ૦૧૧ ૨૬૧
૬ ૦૧૧ ૪૧૧	૧૬ ૦૧૧ ૧૨	૨૬ ૦૧૧ ૧૯૧૧	૩૬ ૦૧૧ ૨૭
૭ ૦૧૧ ૫૧	૧૭ ૦૧૧ ૧૨૧૧	૨૭ ૦૧૧ ૨૦૧	૩૭ ૦૧૧ ૨૭૧૧
૮ ૦૧૧ ૬	૧૮ ૦૧૧ ૧૩૧૧	૨૮ ૦૧૧ ૨૧	૩૮ ૦૧૧ ૨૮૧૧
૯ ૦૧૧ ૬૧૧	૧૯ ૦૧૧ ૧૪૧	૨૯ ૦૧૧ ૨૧૧૧	૩૯ ૦૧૧ ૨૯૧
૧૦ ૦૧૧ ૭૧૧	૨૦ ૦૧૧ ૧૫	૩૦ ૦૧૧ ૨૨૧૧	૪૦ ૦૧૧ ૩૦

૪૧×૦૧૧૧=૩૦૧૧

૪૨ ૦૧૧ ૩૧૧

૪૩ ૦૧૧ ૩૨૧

૪૪ ૦૧૧ ૩૩

૪૫ ૦૧૧ ૩૩૧૧

૪૬ ૦૧૧ ૩૪૧૧

૪૭ ૦૧૧ ૩૫૧

૪૮ ૦૧૧ ૩૬

૪૯ ૦૧૧ ૩૬૧૧

૫૦ ૦૧૧ ૩૭૧૧

૫૧×૦૧૧૧=૩૮૧

૫૨ ૦૧૧ ૩૯

૫૩ ૦૧૧ ૩૯૧૧

૫૪ ૦૧૧ ૪૦૧૧

૫૫ ૦૧૧ ૪૧૧

૫૬ ૦૧૧ ૪૨

૫૭ ૦૧૧ ૪૨૧૧

૫૮ ૦૧૧ ૪૩૧૧

૫૯ ૦૧૧ ૪૪૧

૬૦ ૦૧૧ ૪૫

૬૧×૦૧૧૧=૪૫૧૧

૬૨ ૦૧૧ ૪૬૧૧

૬૩ ૦૧૧ ૪૭૧

૬૪ ૦૧૧ ૪૮

૬૫ ૦૧૧ ૪૮૧૧

૬૬ ૦૧૧ ૪૯૧૧

૬૭ ૦૧૧ ૫૦૧

૬૮ ૦૧૧ ૫૧

૬૯ ૦૧૧ ૫૧૧૧

૭૦ ૦૧૧ ૫૨૧૧

૭૧×૦૧૧૧=૫૩૧

૭૨ ૦૧૧ ૫૪

૭૩ ૦૧૧ ૫૪૧૧

૭૪ ૦૧૧ ૫૫૧૧

૭૫ ૦૧૧ ૫૬૧

૭૬ ૦૧૧ ૫૭

૭૭ ૦૧૧ ૫૭૧૧

૭૮ ૦૧૧ ૫૮૧૧

૭૯ ૦૧૧ ૫૯૧

૮૦ ૦૧૧ ૬૦

૮૧×૦૧૧૧=૬૦૧૧

૮૨ ૦૧૧ ૬૧૧૧

૮૩ ૦૧૧ ૬૨૧

૮૪ ૦૧૧ ૬૩

૮૫ ૦૧૧ ૬૩૧૧

૮૬ ૦૧૧ ૬૪૧૧

૮૭ ૦૧૧ ૬૫૧

૮૮ ૦૧૧ ૬૬

૮૯ ૦૧૧ ૬૬૧૧

૯૦ ૦૧૧ ૬૭૧૧

૯૧×૦૧૧૧=૬૮૧

૯૨ ૦૧૧ ૬૯

૯૩ ૦૧૧ ૬૯૧૧

૯૪ ૦૧૧ ૭૦૧૧

૯૫ ૦૧૧ ૭૧૧

૯૬ ૦૧૧ ૭૨

૯૭ ૦૧૧ ૭૨૧૧

૯૮ ૦૧૧ ૭૩૧૧

૯૯ ૦૧૧ ૭૪૧

૧૦૦ ૦૧૧ ૭૫

(૨૧)

દોઢા સાથે પોણાની બેકીની પલાખીનો સંબંધ.

૧×૧૧=૧૧	૨×૦૧૧=૧૧	૧૧×૧૧=૧૬૧	૨૨×૦૧૧=૧૬૧
૨ ૧૧ ૩	૪ ૦૧૧ ૩	૧૨ ૧૧ ૧૮	૨૪ ૦૧૧ ૧૮
૩ ૧૧ ૪૧	૬ ૦૧૧ ૪૧	૧૩ ૧૧ ૧૯	૨૬ ૦૧૧ ૧૯
૪ ૧૧ ૬	૮ ૦૧૧ ૬	૧૪ ૧૧ ૨૧	૨૮ ૦૧૧ ૨૧
૫ ૧૧ ૭૧	૧૦ ૦૧૧ ૭૧	૧૫ ૧૧ ૨૨	૩૦ ૦૧૧ ૨૨
૬ ૧૧ ૮	૧૨ ૦૧૧ ૮	૧૬ ૧૧ ૨૪	૩૨ ૦૧૧ ૨૪
૭ ૧૧ ૧૦૧	૧૪ ૦૧૧ ૧૦૧	૧૭ ૧૧ ૨૫	૩૪ ૦૧૧ ૨૫
૮ ૧૧ ૧૨	૧૬ ૦૧૧ ૧૨	૧૮ ૧૧ ૨૭	૩૬ ૦૧૧ ૨૭
૯ ૧૧ ૧૩૧	૧૮ ૦૧૧ ૧૩૧	૧૯ ૧૧ ૨૮	૩૮ ૦૧૧ ૨૮
૧૦ ૧૧ ૧૫	૨૦ ૦૧૧ ૧૫	૨૦ ૧૧ ૩૦	૪૦ ૦૧૧ ૩૦
૨૧×૧૧=૩૧૧	૪૨×૦૧૧=૩૧૧	૩૧×૧૧=૪૧૧	
૨૨ ૧૧ ૩૩	૪૪ ૦૧૧ ૩૩	૩૨ ૧૧ ૪૮	
૨૩ ૧૧ ૩૪	૪૬ ૦૧૧ ૩૪	૩૩ ૧૧ ૪૯	
૨૪ ૧૧ ૩૬	૪૮ ૦૧૧ ૩૬	૩૪ ૧૧ ૫૧	
૨૫ ૧૧ ૩૭	૫૦ ૦૧૧ ૩૭	૩૫ ૧૧ ૫૨	
૨૬ ૧૧ ૩૯	૫૨ ૦૧૧ ૩૯	૩૬ ૧૧ ૫૪	
૨૭ ૧૧ ૪૦	૫૪ ૦૧૧ ૪૦	૩૭ ૧૧ ૫૫	
૨૮ ૧૧ ૪૨	૫૬ ૦૧૧ ૪૨	૩૮ ૧૧ ૫૭	
૨૯ ૧૧ ૪૩	૫૮ ૦૧૧ ૪૩	૩૯ ૧૧ ૫૮	
૩૦ ૧૧ ૪૫	૬૦ ૦૧૧ ૪૫	૪૦ ૧૧ ૬૦	
૬૨×૦ ૧૧=૪૬૧	૪૧×૧૧=૬૧૧	૮૨×૦૧૧=૬૧૧	
૬૪ ૦૧૧ ૪૮	૪૨ ૧૧ ૬૩	૮૪ ૦૧૧ ૬૩	
૬૬ ૦૧૧ ૪૯	૪૩ ૧૧ ૬૪	૮૬ ૦૧૧ ૬૪	
૬૮ ૦૧૧ ૫૧	૪૪ ૧૧ ૬૬	૮૮ ૦૧૧ ૬૬	
૭૦ ૦૧૧ ૫૨	૪૫ ૧૧ ૬૭	૯૦ ૦૧૧ ૬૭	
૭૨ ૦૧૧ ૫૪	૪૬ ૧૧ ૬૯	૯૨ ૦૧૧ ૬૯	
૭૪ ૦૧૧ ૫૫	૪૭ ૧૧ ૭૦	૯૪ ૦૧૧ ૭૦	
૭૬ ૦૧૧ ૫૭	૪૮ ૧૧ ૭૨	૯૬ ૦૧૧ ૭૨	
૭૮ ૦૧૧ ૫૮	૪૯ ૧૧ ૭૩	૯૮ ૦૧૧ ૭૩	
૮૦ ૦૧૧ ૬૦	૫૦ ૧૧ ૭૫	૧૦૦ ૦૧૧ ૭૫	

ટીપ—આમ્બરાળાએ પોણાની બેકીની પલાખી સાથે દોઢાનો સંબંધ બેડેલો.

(२२)

समाया.

१×१=१	११×१=१३।।।	२१×१=२५।	३१×१=३८।।।
२ १। २।।	१२ १। १५	२२ १। २७।।	३२ १। ४०
३ १। ३।।।	१३ १। १६।	२३ १। २८।।।	३३ १। ४१।
४ १। ५	१४ १। १७।।	२४ १। ३०	३४ १। ४२।।
५ १। ६।	१५ १। १८।।।	२५ १। ३१।	३५ १। ४३।।।
६ १। ७।।	१६ १। २०	२६ १। ३२।।	३६ १। ४५
७ १। ८।।।	१७ १। २१।	२७ १। ३३।।।	३७ १। ४६।
८ १। १०	१८ १। २२।।	२८ १। ३५	३८ १। ४७।।
९ १। ११।	१९ १। २३।।।	२९ १। ३६।	३९ १। ४८।।।
१० १। १२।।	२० १। २५	३० १। ३७।।	४० १। ५०

४१×१=५१।	५१×१=६३।।।	६१×१=७६।
४२ १। ५२।।	५२ १। ६५	६२ १। ७७।।
४३ १। ५३।।।	५३ १। ६६।	६३ १। ७८।।।
४४ १। ५५	५४ १। ६७।।	६४ १। ८०
४५ १। ५६।	५५ १। ६८।।।	६५ १। ८१।
४६ १। ५७।।	५६ १। ७०	६६ १। ८२।।
४७ १। ५८।।।	५७ १। ७१।	६७ १। ८३।।।
४८ १। ६०	५८ १। ७२।।	६८ १। ८५
४९ १। ६१।	५९ १। ७३।।।	६९ १। ८६।
५० १। ६२।।	६० १। ७५	७० १। ८७।।

७१×१=८८।।।	८१×१=१०१।	९१×१=११३।।।
७२ १। ९०	८२ १। १०२।।	९२ १। ११५
७३ १। ९१।	८३ १। १०३।।।	९३ १। ११६।
७४ १। ९२।।	८४ १। १०५	९४ १। ११७।।
७५ १। ९३।।।	८५ १। १०६।	९५ १। ११८।।।
७६ १। ९५	८६ १। १०७।।	९६ १। १२०
७७ १। ९६।	८७ १। १०८।।।	९७ १। १२१।
७८ १। ९७।।	८८ १। ११०	९८ १। १२२।।
७९ १। ९८।।।	८९ १। १११।	९९ १। १२३।।।
८० १। १००	९० १। ११२।।	१०० १। १२५

(૨૩)

અઠીઆની સાથે સવાયાની બેકીની પલાખીનો સંબંધ.

૧×૨૧ = ૨૧	૨×૧ = ૨	૧૧×૨૧ = ૨૩૧	૨૨×૧ = ૨૨
૨ ૨૧ ૫	૪ ૧ ૫	૧૨ ૨૧ ૩૦	૨૪ ૧ ૩૦
૩ ૨૧ ૭	૬ ૧ ૭	૧૩ ૨૧ ૩૨	૨૬ ૧ ૩૨
૪ ૨૧ ૧૦	૮ ૧ ૧૦	૧૪ ૨૧ ૩૫	૨૮ ૧ ૩૫
૫ ૨૧ ૧૨	૧૦ ૧ ૧૨	૧૫ ૨૧ ૩૭	૩૦ ૧ ૩૭
૬ ૨૧ ૧૫	૧૨ ૧ ૧૫	૧૬ ૨૧ ૪૦	૩૨ ૧ ૪૦
૭ ૨૧ ૧૭	૧૪ ૧ ૧૭	૧૭ ૨૧ ૪૨	૩૪ ૧ ૪૨
૮ ૨૧ ૨૦	૧૬ ૧ ૨૦	૧૮ ૨૧ ૪૫	૩૬ ૧ ૪૫
૯ ૨૧ ૨૨	૧૮ ૧ ૨૨	૧૯ ૨૧ ૪૭	૩૮ ૧ ૪૭
૧૦ ૨૧ ૨૫	૨૦ ૧ ૨૫	૨૦ ૨૧ ૫૦	૪૦ ૧ ૫૦

૨૧×૨૧ = ૪૨૧	૪૨×૧ = ૪૨	૩૧×૨૧ = ૬૫૧
૨૨ ૨૧ ૫૫	૪૪ ૧ ૫૫	૩૨ ૨૧ ૮૦
૨૩ ૨૧ ૫૭	૪૬ ૧ ૫૭	૩૩ ૨૧ ૮૨
૨૪ ૨૧ ૬૦	૪૮ ૧ ૬૦	૩૪ ૨૧ ૮૫
૨૫ ૨૧ ૬૨	૫૦ ૧ ૬૨	૩૫ ૨૧ ૮૭
૨૬ ૨૧ ૬૫	૫૨ ૧ ૬૫	૩૬ ૨૧ ૯૦
૨૭ ૨૧ ૬૭	૫૪ ૧ ૬૭	૩૭ ૨૧ ૯૨
૨૮ ૨૧ ૭૦	૫૬ ૧ ૭૦	૩૮ ૨૧ ૯૫
૨૯ ૨૧ ૭૨	૫૮ ૧ ૭૨	૩૯ ૨૧ ૯૭
૩૦ ૨૧ ૭૫	૬૦ ૧ ૭૫	૪૦ ૨૧ ૧૦૦

૬૨×૧ = ૭૭	૪૧×૨૧ = ૧૦૨૧	૮૨×૧ = ૧૦૨
૬૪ ૧ ૮૦	૪૨ ૨૧ ૧૦૫	૮૪ ૧ ૧૦૫
૬૬ ૧ ૮૨	૪૩ ૨૧ ૧૦૭	૮૬ ૧ ૧૦૭
૬૮ ૧ ૮૫	૪૪ ૨૧ ૧૧૦	૮૮ ૧ ૧૧૦
૭૦ ૧ ૮૭	૪૫ ૨૧ ૧૧૨	૯૦ ૧ ૧૧૨
૭૨ ૧ ૯૦	૪૬ ૨૧ ૧૧૫	૯૨ ૧ ૧૧૫
૭૪ ૧ ૯૨	૪૭ ૨૧ ૧૧૭	૯૪ ૧ ૧૧૭
૭૬ ૧ ૯૫	૪૮ ૨૧ ૧૨૦	૯૬ ૧ ૧૨૦
૭૮ ૧ ૯૭	૪૯ ૨૧ ૧૨૨	૯૮ ૧ ૧૨૨
૮૦ ૧ ૧૦૦	૫૦ ૨૧ ૧૨૫	૧૦૦ ૧ ૧૨૫

એકે પોણું પોણું	૧×૦૧૧=૦૧૧	એ પોણામ દાહ	એ પોણું પોણું	૧૦૦×૦૧૧= ૭૫	અસં પોણું દાહસા
	૨ ૦૧૧ ૧૧૧			૨૦૦ ૦૧૧ ૧૫૦	
	૩ ૦૧૧ ૨૧			૩૦૦ ૦૧૧ ૨૨૫	
	૪ ૦૧૧ ૩			૪૦૦ ૦૧૧ ૩૦૦	
	૫ ૦૧૧ ૩૧૧			૫૦૦ ૦૧૧ ૩૭૫	
	૬ ૦ ૧૧ ૪૧૧			૬૦૦ ૦૧૧ ૪૫૦	
	૭ ૦૧૧ ૫૧			૭૦૦ ૦૧૧ ૫૨૫	
	૮ ૦૧૧ ૬			૮૦૦ ૦૧૧ ૬૦૦	
	૯ ૦૧૧ ૬૧૧			૯૦૦ ૦૧૧ ૬૭૫	
	૧૦ ૦૧૧ ૭૧૧			૧૦૦ ૦૧૧ ૭૫૦	
એકે સવા સવા	૧×૧૧ =૧૧	એ સવાયે અલી	એ સવા સવાસા	૧૦૦×૧૧ =૧૨૫	અસં સવા અલીસા
	૨ ૧૧ ૨૧૧			૨૦૦ ૧૧ ૨૫૦	
	૩ ૧૧ ૩૧૧			૩૦૦ ૧૧ ૩૭૫	
	૪ ૧૧ ૫			૪૦૦ ૧૧ ૫૦૦	
	૫ ૧૧ ૬૧			૫૦૦ ૧૧ ૬૨૫	
	૬ ૧૧ ૭૧૧			૬૦૦ ૧૧ ૭૫૦	
	૭ ૧૧ ૮૧૧			૭૦૦ ૧૧ ૮૭૫	
	૮ ૧૧ ૧૦			૮૦૦ ૧૧ ૧૦૦૦	
	૯ ૧૧ ૧૧૧			૯૦૦ ૧૧ ૧૧૨૫	
	૧૦ ૧૧ ૧૨૧૧			૧૦૦૦ ૧૧ ૧૨૫૦	

નાણાંની ધાતનો ઉપયોગ.

મનોચત્ન ૭.

- ૧) એક આનાની ૧૨ પાઈ તો ૪ આનાની કેટલી ?
પાવલાની કેટલી ? અડધાની કેટલી ?
- ૨) ૯, ૬, ૫, ૭ અને ૩ આનાની પાઈ કેટલી? પૈસા કેટલા?
- ૩) એક રૂપીઆના ૧૬ આના તો ૩ રૂપીઆના કેટલા ?
- ૪) ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭, ૮ અને ૯ રૂપીઆના આના કેટલા?
- ૫) ૧૧૨, ૧૨૮, ૯૬, ૮૦, ૧૪૪, ૪૮, ૩૨ અને ૬૪ આનાના રૂપીઆ કેટલા ? અડધા કેટલા ?

(૨૫)

- ૬) ૮ આનાની પાંઘ કેટલી ? અડધા રૂપીઆની કેટલી પાંઘ ?
૭) ૧૫, ૧૭, ૮, ૧૨, ૧૪, ૧૯ અને ૧૫ અડધાની પાવલી કેટલી ? બે આની કેટલી ? રૂપીઆ કેટલા ?
૮) ૬૪, ૭૨, ૫૬, ૩૨, ૪૮, ૫૨, ૭૬, અને ૮૦ પાવલીના રૂપીઆ કેટલા ? અને અડધા કેટલા ?
૯) ૨૪, ૩૬, ૭૨, ૧૦૮, ૪૮, ૯૬, અને ૬૦ પાંઘના આના કેટલા ? અને પૈસા કેટલા ?
૧૦) એક રૂપીઆના અડધા કેટલા ? પાવલી કેટલી ? બેઆની ? આની ? ઢળુ ? પૈસા ? અને પાંઘ કેટલી ?
૧૧) એક રૂપીઆ કોની કોની બરાબર છે ?
૧૨) ૧૪૪ આનાના રૂપીઆ કેટલા આવે ? અડધા કેટલા આવે ?
૧૩) બેઆનીના બેર વધારે મળે કે ૧૫ પૈસાના ?
૧૪) પાંચ બે આનીના પૈસા કેટલા ? અને અઘેલા કેટલા ?
૧૫) ૧૨ રૂપીઆના અડધા કેટલા ? પાવલી કેટલી ? બેઆની કેટલી ?
૧૬) ૧૮ આનાના પૈસા કેટલા ? ઢળુ કેટલા ? દોઢ પાંઘ કેટલી ?
૧૭) ૧૬ ઢળુ, ૫૨ પૈસા, ૭૨ બેઆની, ૧૧૨ આના, ૬૪ પાવલીની કિંમત કહો.
૧૮) ૭૪, ૬૭, ૩૫ અને ૬૩ પૈસાના આના કેટલા ?
૧૯) પાંચ આના ને ત્રણ પૈસા; બેઆના ને બે પૈસા; આઠ આના ને એક પૈસાની પાંઘ કેટલી ?
૨૦) ૧૨ અડધા, ૪ પાવલી અને ૬૪ બેઆનીઆ આપું તો કેટલા રૂપીઆ મળે ?
૨૧) એક રૂપીઆમાં બે પૈસા ઓછા છે ત્યારે કેટલા આના હશે ?

- ૨૨) પાંચ રૂપીઆની બેઆનીમાં એક બેઆની બોધી છે ત્યારે કેટલી બેઆનીઓ હશે ?
- ૨૩) રોજ બેઆની ખરચું તો ૧૬ દિવસ ચાલે એટલા રૂપીઆ છે ત્યારે કેટલા રૂપીઆ હશે ?
- ૨૪) રોજ પાવલી ખરચું તો ૫ રૂપીઆ કેટલા દિવસ ચાલે?
- ૨૫) ઢબુની ૧ પેનશીલ મળે તો ૧૧ રૂપીઆની કેટલી મળે ?
- ૨૬) એક આનાની ૧૨ પેન મળે તો પાંચ પાછની કેટલી આવે ? અને જો ૭ પેન લેવી હોય તો શું આપવું ?
- ૨૭) એક આનાના ૧૭ બોરીઆં મળે તો અડધા રૂપીઆના કેટલાં મળશે ? અને જો ૧૫૩ ભેલાં હોય તો શું આપવું ?
- ૨૮) આઠ પાનની ૧ પાછ બેસે તો ૫ પૈસાના કેટલાં પાન આવશે ? અને જો ૭૨ પાન લેવાં હોય તો શું આપવું ?
- ૨૯) ૧૨ શેર કારેલાના ૪ આના બેસે તો ૧ શેરનું આપવું ?
- ૩૦) રૂપીઆના ૧૬ શેર વેગણુ મળે તો ત્રણ આનાના કેટલા આવશે ?
- ૩૧) બે આનાની ૧૦ કેરી મળે તો એક રૂપીઆની કેટલી આવશે ? અને જો ૪૦ કેરી લેવી હોય તો શું આપવું ?
- ૩૨) ૧ અડધો, ૧ પાવલી, ૧ બેઆની, ૧ આનો છે તેમાં કેટલા પૈસા ઉમેરું તો રૂપીઓ થાય ?
- ૩૩) પાવલામાંથી શું ખરચું તો ૯ પૈસા રહે ?
- ૩૪) ૪ આનામાં કેટલા આના ઉમેરું તો રૂપીઓ થાય ?
- ૩૫) તાંબાના સિક્કા ગણાવો. રૂપાના કયા કયા સિક્કા થાય છે ? સોનાના સિક્કાનું નામ શું ?
- ૩૬) અડધા રૂપીઆમાંથી બે પૈસાના પાન, ૧ આનાની સોપારી, ઢબુની પાપડી અને ૨ આનાના મમરા લીધા હવે મારી પાસે શું રહ્યું ?
- ૩૭) દુકાનદારને એક રૂપીઓ આપ્યો તેણે મને ૧ અડધો, ૧ આની ને ૩ પાઈ પાછી આપી ત્યારે મેં કેટલાનો સોદો લીધો હશે ?
- ૩૮) ૭ ગેણીના રૂપીઆ કેટલા ? ૧૩૫ રૂપીઆ હોય તો કેટલી ગેણી આવે ?

(૨૭)

પરચુરણ હિસાબ.

મનોચિન્તન ૮.

- ૧) એક બેઆનીની ૨૯ ટીકડી મળે તો એક રૂપીઆની કેટલી?
- ૨) એક બકરી દોઢ શેર દૂધ આપે તો તેવી ૬૭ બકરી કેટલું દૂધ આપશે ?
- ૩) એક ટોપીનો ૦૧ રૂપીઓ પડે તો ૭૯ ટોપીઓના કેટલા રૂપીઆ આપવા પડે ?
- ૪) એક આગગાડી એક કલાકમાં ૨૭ માઇલ ચાલે તો ૨૪૩ માઇલ જવાને કેટલા કલાક લાગશે ?
- ૫) દરેક છોકરાને ૦૧, ૦૧ રૂપીઓ આપનાં ૨૩૧૧ રૂપીઆ માંથી કેટલા છોકરાને અપાશે.
- ૬) સાડી સો અને દોઢસો આંકડામાં લખો ?
- ૭) પોણીસો અને પોણું સો આંકડામાં લખો ?
- ૮) ૧૫૩ આનામાંથી કેટલા રૂપીઆ આવે અને બાકી કેટલા આના રહે તે કહો. ૨૫૦ એટલે કેટલા હજાર ?
- ૯) દરેક છોકરાને ૦૧ શેર દૂધ આપતાં ૮૯ છોકરાને પાવાને માટે કેટલું દૂધ જોઈશે ? ૨૫૦ એટલે કેટલા સો ?
- ૧૦) એક છોકરો અડધો લાકુ ખાય તો એ રીતે ૯૭ છોકરા કેટલા લાકુ ખાશે? પંદરસો તે કેટલા હજાર ?
- ૧૧) એક ખુરસીના ૨૧૧ રૂપીઆ બેસે તો ૧૦૦ રૂપીઆમાંથી કેટલી ખુરસી આવશે ? ૦૧૧ હજાર એટલે કેટલા સો ?
- ૧૨) કેટલા દોઢે ૪૨ ? કેટલા પોણું ૪૨ ? કેટલા કુ ૪૨ ?
- ૧૩) ૨૬ શેરના નવટાંક કેટલા ? પાશેર કેટલા ?
- ૧૪) એક ગાય ૯ શેર દૂધ આપે તો તેવી ૨૫ ગાયો કેટલું દૂધ આપશે ? અઢી હજાર એટલે કેટલા સો ?
- ૧૫) ૨૭ અડધાના રૂપીઆ કેટલા ? પાવલી કેટલી ?

- ૧૬) ૧૯૨ ફેરીમાં ૨૪ ફેરી ઉમેરીએ તો ફેટલી ફેરી થાય ?
- ૧૭) ૨૦૭ છોકરામાંથી ૨૩ જાય તો ફેટલા રહે ?
- ૧૮) ૨૬૧ પેનો ૯ છોકરાને સરખે ભાગે આપતાં દરેકને ફેટલી આવશે ? સાડી બારસો એટલે ફેટલા હજાર ?
- ૧૯) પંદરે દાન દોઢસો એમ દોઢસો કયા પલાખામાં આવેછે ?
- ૨૦) એક તાળાની કિંમત ૧૧૨ રૂપિયા બેસે તો ૧૮ રૂપિયામાંથી ફેટલાં તાળાં આવશે ?
- ૨૧) ૨૮ રૂપિયાની ૨૫૨ રલેટ લીધી તો એ હિસાબે એક રૂપિયાની ફેટલી રલેટ પડી ?
- ૨૨) એક ટોપીના ૨૧૧ રૂપિયા પડે તો ૯૬ ટોપીના ફેટલા બેસે ?
- ૨૩) એક શાલના ૭ રૂપિયા પડે તો એ લેખે ૧૬૮ રૂપિયામાંથી ફેટલી શાલ આવશે ?
- ૨૪) ૧૬૫ ફેરીમાંથી ૧૯ બગડી ગઇ તો સારી ફેટલી રહી ?
- ૨૫) ૧૫૭ રૂપિયામાં ૨૯ રૂપિયા ઉમેરીએ તો ફેટલા થશે ?
- ૨૬) ૭૫ રૂપિયા ૫૦ છોકરાને વહેંચતા દરેકને શું મળશે ?
- ૨૭) એક ધડિઆળના ૨૧૧ રૂપિયા બેસે તો એ લેખે ૭૫ ધડિઆળનું શું બેસશે ?
- ૨૮) ૪૨ ગજ લાંબું દોરકું છે તેમાંથી ૧૧, ૧૧ ગજના કકડા કરીએ તો ફેટલા થાય ?
- ૨૯) એક છત્રીના રૂપિયા ૧૧૧ લેખે ૫૭ છત્રીનું શું આપવું ?
- ૩૦) એક ટોપીના ૨૧૧ રૂપિયા લેખે ૧૨૦ રૂપિયામાંથી ફેટલી ટોપીઓ આવશે ?
- ૩૧) એક ધડિઆળના ૮ રૂપિયા તો ૨૮ ધડિઆળનું શું ?
- ૩૨) ૨૨ રૂપિયાનું ૧ મણુ ઘી મળે તો ૨૧૧ મણુનું શું ?
- ૩૩) ૨૧૧ મણુ ઘીના ૫૫ રૂપિયા પડે તો એક મણુનું શું ?
- ૩૪) ૫૫ રૂપિયામાં ૨૧૧ મણુ ઘી આવ્યું તો ૨૨ રૂપિયામાં ફેટલું આવશે ?

- ૩૫) ૨૯ માણસ ૧૪૫ મણુ બાર ઉપાડે તો ૨ માણસ કેટલો બાર ઉપાડશે ?
- ૩૬) એક ટિકીટમાં ૦૧૧ મણુ બાર લઈ જવાય તો ૧૭ ટિકીટમાં કેટલા શેર બાર લઈ જવાય ?
- ૩૭) એક મજુર ૨૧ મણુ વજન ઉપાડે તો ૫૨૧ મણુ વજનને માટે કેટલા મજુર જોઈશે ?
- ૩૮) કેટલા છોકે ૭૨ ? કેટલા ચોક ૭૨ ? કેટલા તરી ૭૨ ?
- ૩૯) કેટલા પોણે ૭૨ ? કેટલા દોઢે ૭૨ ?
- ૪૦) જો દરેક માણસને ત્રણ ત્રણ રૂપીઆ આપું તો ૯૬ રૂપીઆમાંથી કેટલા માણસને અપાશે ? જો ચાર ચાર; બપ્પે; છ છ; આઠ આઠ; બાર બાર; સોળ સોળ; અને ચોવીસ ચોવીસ રૂપીઆ આપું તો કેટલા માણસને અપાય ?
- ૪૧) ૪૮ છોકરામાંથી બાર બારની ૪ હાર કરવાને બદલે ત્રણ ત્રણની, છ છની, આઠ આઠની, સોળ સોળની અને ચોવીસ ચોવીસની કેટલી હાર કરવી ?
- ૪૨) ૯૫ રૂપીઆમાંથી પાંચ રૂપીઆવાળી કેટલી નોટ આવશે ?
- ૪૩) દશ દશ રૂપીઆવાળી ૨૭ નોટ, એક ગણી ને ૪ રૂપીઆ રોકડા છે ત્યારે બધું મળી કેટલા રૂપીઆ થયા ?
- ૪૪) એક પૈસાવાળી ૯૬ ટિકીટ આપીને તેને બદલે ૦૧ આનાવાળી કેટલી ટિકીટ લેવી ?
- ૪૫) એક આનાવાળી ૧૧૨ ટિકીટ લીધી ને દશ રૂપીઆની નોટ આપી તો મને પાછું શું મળશે ?
- ૪૬) ૫ શેરના ૩૫ આના તો ૩ શેરનું શું ?
- ૪૭) ૭ શેરના ૧૦૧ રૂપીઆ તો ૯ શેરનું શું ?
- ૪૮) રૂ. ૧૭૧નું ૭ શેર તો ૨૯ શેરનું શું ?
- ૪૯) ૩૫ શેરના ૧૪ આના તો ૧ આનાનું કેટલું ?
- ૫૦) ૭૧ મણુના ૩૦ રૂપીઆ તો ૨૯ મણુનું શું ?

- ૫૧) ૨૧ આનાનું ૭ શેર તો સવા પાંચ રૂપીઆનું કેટલું ?
- ૫૨) ૮ માણસ જમાડતાં રૂ. ૫ ખર્ચ થાય તો રૂ. ૮૦ માં કેટલા માણસ જમશે ?
- ૫૩) ૧૨ માણસ રૂ. ૧૮ કમાય તો ૨૩ માણસ શું કમાય ?
- ૫૪) ૧૫૥ કલાકમાં ૬૨ માઈલ જવાય તો ૪૨ માઈલ જવાને કેટલો વખત લાગે ?
- ૫૫) રૂ. ૩૫૦નું ૩૫ મણુ તો ૧૮ મણુનું શું ?
- ૫૬) ૨ આનાનું ૧૥ શેર તો રૂ. ૧ નું કેટલું ?
- ૫૮) ૨૧૬ રૂપીઆ ૮ માસ ચાલે તો ૭ માસમાં કેટલા રૂપીઆ જોઈએ ?
- ૫૯) ૨૦ કનકવાનો રૂ. ૧૧ તો ૩૫ કનકવાનું શું ?
- ૬૦) ૫ રૂપીએ મણુની ૧૫ મણુ સાકરને બદલે ૩ રૂપીએ મણુની કેટલી રાઈ લેવી ?
- ૬૧) ૧૩૯ રૂપીઆમાંથી ગેણી લેતાં ૪ રૂપીઆ વધ્યા ત્યારે કેટલી ગેણી લીધી હશે ?
- ૬૨) ૨૪માં કેટલા ઉમેરું તો ૭૨ થાય ?
- ૬૩) ૪ પૈસાના બેર લીધા, ૭ પૈસા મારા લાઇએ આપ્યા ત્યારે ૧૦ પૈસા થયા તો પહેલાં મારી પાસે કેટલા પૈસા હશે ?
- ૬૪) મારા ઘરમાં ૩૫ શેર ધઉં છે જે મારે તે ૨૮ દિવસ ચલાવવા હોય તો દરરોજ કેટલા વાપરવા ?
- ૬૫) એક રૂપીઆની ૨૥ શેર બદામ મળે છે અને ૨૥ રૂપીઆની શેર એલચી મળે છે ત્યારે ૧૪ શેર એલચી આપીએ તો કેટલા શેર બદામ મળે ?
- ૬૬) પૈસાના ૯ લેખે મેં કેટલાક પૈસાના જમરખ લીધાં અને તે બધા પૈસાના ૭ લેખે વેચી નાખ્યાં જેથી મને ૧૮ પૈસા ઉપજ્યા ત્યારે મેં કેટલા પૈસાના જમરખ લીધાં હશે ?
- ૬૭) ૧૨૪ રૂપીઆમાંથી ૧૫ રૂપીઆવાળી કેટલી ખુરશી આવે અને કેટલા રૂપીઆ વધે !

દેશી રાજ્યોમાં ટેકસ્ટ બુક્સ, ઇનામ અને
લાયબ્રેરી માટે મંજુર થયેલા

અને

કેળવણીખાતાના અધિકારી સાહેબો

તેમજ વિદ્વાન સદ્ગૃહસ્થોના

હિતમ સર્ટિફિકેટ પામેલા.

પ્રાથમિકશાળા તથા ગ્રામ્યશાળાના

“મુખગણિત શિક્ષક,, તૈયાર છે!!!

૪૪૪ પ્રાથમિકશાળાના ૪૪૪

બાળવર્ગનો રૂ. ૦-૧-૦	ત્રીજા ધોરણનો રૂ. ૦-૧-૬
પહેલા ધોરણનો રૂ. ૦-૧-૦	ચોથા ધોરણનો રૂ. ૦-૨-૦
બીજા ધોરણનો રૂ. ૦-૧-૩	પાંચમા ધોરણનો રૂ. ૦-૨-૦

ગ્રામ્યશાળાના

બાળવર્ગ, પહેલા બીજા ધોરણનો રૂ. ૦-૩-૩

પહેલા બીજા ધોરણનો રૂ. ૦-૨-૬

ત્રીજા ધોરણનો (પ્રાથમિકશાળાના ચોથા

પાંચમા ધોરણનો) રૂ. ૦-૪-૦

એ પૈસાની પોષ્ટ ટિકીટ બીડા સર્ટિફિકેટ મંગાવી વાંચો.

રચનાર—જગન્નાથ ભાતીરામ શાહ.

શાહપોર—સુરત.

